

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 17 grudnia 2019 r.

BADK.DPK.133.88.2019 MKo

P9-49/19	Data wpływu petycji 23 października 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 16 grudnia 2019 r.

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

TEMAT

EGZEKUCJA WYKONYWANIA KONTAKTÓW Z DZIECKIEM

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, w celu wprowadzenia możliwości rozpoznania przez sąd opiekuńczy wniosku o nakazanie zapłaty należnej sumy pieniężnej za niewykonywanie obowiązków wynikających z orzeczenia o kontaktach z dzieckiem, w sytuacji gdy upadła wcześniejsza podstawa prawna w postaci zabezpieczenia kontaktów.

UZASADNIENIE WNOSZACEGO PETYCJE:

Autor petycji podnosi, że w trakcie postępowania o rozwód domagał się na podstawie art. 598¹⁶ Kodeksu postępowania cywilnego nakazania matce jego dzieci zapłaty na swoją rzecz kwoty pieniężnej za każdorazowe naruszenie obowiązków wynikających z orzeczeń zabezpieczających jego kontakty z małoletnimi dziećmi.

W postępowaniu wszczętym na mocy art. 598¹⁶ stwierdzono, że postanowienia o zabezpieczeniu kontaktów, w oparciu o które wnioskodawca domagał się nakazania zapłaty upadły z mocy prawa z uwagi na upływ dwóch miesięcy od uprawomocnienia się wyroku o rozwód, w którym kontakty zostały określone na nowo. Sąd w takich okolicznościach zdecydował, iż brak jest podstaw do dalszego procedowania i umorzył postępowanie.

Ze stanowiskiem sądu oraz obecnym stanem prawnym nie zgadza się autor petycji. Uważa on, że jeżeli wykonalność orzeczenia o zabezpieczenie kontaktów z dzieckiem upada, zobowiązany do wykonywania tych kontaktów może w wielu przypadkach nie ponieść sankcji za ich niezrealizowanie. Zdaniem wnioskodawcy sankcja za niewykonywanie obowiązków wynikających z orzeczeń powinna zostać nałożona również w sytuacji, gdy jedno z orzeczeń nie istnieje już w chwili orzekania, ale było wykonalne w momencie jego naruszenia. W przeciwnym razie dojdzie do sytuacji, w której osoba naruszająca orzeczenie sądu pozostanie całkowicie bezkarna wobec utraty przez to orzeczenie przymiotu wykonalności. Autor petycji stwierdza, że dla merytorycznego orzekania w sprawie o nakazanie zapłaty kwoty pieniężnej za naruszenie kontaktów z dziećmi niezbędna jest wykonalność orzeczenia w momencie jego naruszenia.

W celu rozwiązania opisanego problemu, autor petycji postuluje do art. 598¹⁹ dodać § 3 o następującej treści:

„Wykonalność orzeczenia lub ugody jest oceniana przez sąd zgodnie z wnioskiem w okresie ich wcześniejszych naruszeń”.

STAN PRAWNY:

Konwencja w sprawie kontaktów z dziećmi z dnia 15 maja 2003 r., ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską ustawą z dnia 23 kwietnia 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 68, poz. 576) określa, iż celami konwencji jest określenie ogólnych zasad stosowanych przy wydawaniu orzeczeń dotyczących kontaktu, ustanowienie stosowanych zabezpieczeń i gwarancji zapewniających prawidłowe wykonanie takiego kontaktu i bezzwłoczny powrót dzieci po upływie okresu kontaktu oraz nawiązanie współpracy między organami centralnymi, władzami sądowymi i innymi organami w celu popierania i poprawy kontaktu między dziećmi i ich rodzicami.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) w art. 18 stanowi, że małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086 ze zm.), dalej k.r.o., w art. 23 stanowi, że małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli.

Zgodnie z art. 113 § 1 niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Kontakty takie w szczególności obejmują przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym środków komunikacji elektronicznej (art. 113 § 2 k.r.o.).

Jeżeli dziecko przebywa stale u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy (art. 113¹ § 1).

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.), dalej k.p.c., reguluje wykonywanie orzeczeń dotyczących kontaktów z dziećmi.

Podstawą wszczęcia postępowania wykonawczego jest orzeczenie sądu lub ugoda zawarta przed sądem, których wykonalność została stwierdzona przez sąd, albo ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd (art. 578 § 1 k.p.c.).

Art. 598¹⁵ k.p.c. stanowi, że jeżeli osoba, pod której pieczę dziecko pozostaje lub osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem albo osoba, której tego kontaktu zakazano narusza, nie

wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy, uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku.

Zgodnie z art. 598¹⁶ § 1 k.p.c. jeżeli osoba, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie wypełnia nadal swego obowiązku, sąd opiekuńczy nakazuje jej zapłatę należnej sumy pieniężnej, ustalając jej wysokość stosownie do liczby naruszeń. Sąd może w wyjątkowych wypadkach zmienić wysokość sumy pieniężnej, o której mowa w art. 598¹⁵, ze względu na zmianę okoliczności.

Prawomocne postanowienie sądu, w którym nakazano zapłatę należnej sumy pieniężnej, jest tytułem wykonawczym bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności (art. 598¹⁶ § 4 k.p.c.).

Postępowanie w sprawie nakazania zapłaty wszczyna się z wniosku do którego należy dołączyć odpis wykonalnego orzeczenia albo wykonalnej ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem.

Zgodnie z art. 598²⁰ k.p.c. sąd umarza postępowanie, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od uprawomocnienia ostatniego postanowienia nie wpłynął kolejny wniosek w sprawach wykonywania kontaktów z dzieckiem.

Sąd ponadto wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne (art. 355 § 1 k.p.c.).

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej albo sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów Księgi trzeciej, tytuł III, upada po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu. Na wniosek obowiązanego wydaje się postanowienie stwierdzające upadek zabezpieczenia (art. 757 k.p.c.).

INFORMACJE DODATKOWE:

Od 13 sierpnia 2011 r. obowiązują przepisy Kodeksu postępowania cywilnego (art. 598¹⁵–art. 598²¹) poświęcone wykonywaniu kontaktów z dzieckiem, wprowadzone ustawą z dnia 26 maja 2011 r. nowelizującą Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 144 poz. 854).

W uzasadnieniu do projektu ustawy (druk sejmowy nr 3063) wskazano kiedy sąd umarza postępowanie w zakresie wykonywania kontaktów z dzieckiem przy ich egzekucji.

Ponadto wyjaśniono, że zgodnie z art. 598²¹k.p.c., sąd umarza postępowanie, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od uprawomocnienia ostatniego postanowienia nie wpłynął kolejny wniosek w sprawach, o których mowa w art. 598¹⁵–598¹⁸.

Jednocześnie podnoszono, że nie wyłącza to ogólnej zasady, wyrażonej w art. 355 § 1, która w omawianych sprawach znajdzie zastosowanie, jeżeli podstawa do prowadzenia omawianego postępowania odpadła, tzn. przestało obowiązywać orzeczenie lub ugoda określająca kontakty (np. dziecko ukończyło 18 lat).

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz